

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Daniela Hudáka a sudcov JUDr. Štefana Micháliku a JUDr. Petra Hatalu na neverejnom zasadnutí konanom 10. decembra 2014 v Bratislave, v trestnej veci obvineného **A. S. a spol.** pre zločin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák., o sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, sp. zn. PK-2T 46/2013, z 11. novembra 2014 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. napadnuté uznesenie **sa z r u š u j e** v celom rozsahu.

Podľa § 79 ods. 2, ods. 3 Tr. por. žiadosti obvinených Ing. S. S., nar. X. v K., trvale bytom B., ul. P. X./X., t.č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Leopoldov a A. S., nar. X. v K., trvale bytom B., ul. P. X./X., t.č. vo výkone väzby v Ústave na výkon väzby Leopoldov o prepustenie z väzby na slobodu **sa z a m i e t a j ú** s tým, že obaja obvinení sa naďalej **p o n e c h á v a j ú vo väzbe** z dôvodu uvedeného v 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. väzba obvinených **sa dohľadom probačného a mediačného úradníka n e n a h r á d z a.**

O d ô v o d n e n i e

Špecializovaný trestný súd v Pezinku uznesením, sp. zn. PK-2T 46/2013, z 11. novembra 2014 rozhodol tak, že podľa § 79 ods. 1, ods. 3 Tr. por. žiadostiam obvinených Ing. S. S. a A. S. o prepustenie z väzby na slobodu vyhovuje a prepúšťa ich z väzby na slobodu, pretože dôvody väzby pominuli.

Proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu podal včas a riadne sťažnosť prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. V písomných dôvodoch sťažnosti uviedol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí, sp. zn. 3 Tost 23/2014, konštatuje, že pri rozhodovaní o kolúznej väzbe sa musia skúmať aj ďalšie konkrétne skutočnosti či neodôvodňuje podozrenie z kolúzneho správania.

Pri posudzovaní dôvodov väzby samotný súd berie predovšetkým na zreteľ okrem posudzovania všetkých okolností prípadu, aj zreteľ na dosiahnutí a zabezpečení účelu trestného konania.

Súd sa nemá obmedziť iba na aktuálne štádium „hlavného pojednávania“, v čase kedy bolo dokazovanie vyhlásené za skončené podľa § 274 ods. 1 Tr. por., ale takéto okolnosti prípadu by mal posudzovať so zreteľom aj na celosť trestného konania. Keďže podľa § 10 ods. 15 Tr. zák. sa trestné stíhanie, ako úsek trestného konania končí v konaní pred súdom až právoplatnosťou rozsudku, súd by mal viazať svoju vlastnú preskúmovaciu činnosť pri postupe podľa § 79 ods. 3 Tr. por. aj v nadväznosti na celistosť trestného konania. Inak povedané, aj pokiaľ súd na hlavnom pojednávaní dospeje do štádia skončenia dokazovania, nie je to nevyhnutne spojené s pominutím dôvodov väzby.

Z povahy dvojinštantnosti trestného konania je zrejmé, že z podnetu či už odvolania ktorejkoľvek strany konania alebo rozhodnutia nadriadeného súdu môže dôjsť k vykonaniu ďalších dôkazov, vrátane výsluchov svedkov.

V týchto súvislostiach mám za to, že prvostupňový súd bez dostatočného vyhodnotenia vyššie poukazovaných skutočností rozhodol o prepustení obvinených S. predčasne, pričom jeho preskúmovacia činnosť podľa § 79 ods. 3 Tr. por. sa výlučne vzťahovala len konštatovanie toho, že dokazovanie na hlavnom pojednávaní bolo skončené, čím podľa neho došlo k automatickému pominutiu dôvodov väzby. Takéto „povinné“ arbitrárne rozhodnutie vykazuje znaky formálneho postupu.

Väzbu a dĺžku jej trvania možno v konkrétnom prípade ospravedlniť, len ak existujú jasné náznaky skutočného verejného záujmu, ktoré napriek prezumcii nevinny prevažujú nad právom obvineného na osobnú slobodu.

V oblasti trestného práva procesného je nepochybným a skutočným verejným záujmom nielen záujem na riadnom zistení a odhalení trestných činov, ale predovšetkým aj na zákonnom a spravodlivom potrestaní ich páchatel'ov.

Keďže ochrana spoločnosti sa zabezpečuje len spôsobom ustanoveným zákonom, je povinnosťou súdu skúmať okolnosti existencie skutočného verejného záujmu, ktorý by svojim významom presahoval rámec osobnej slobody obvineného. Z hľadiska posudzovania dôvodnosti väzby aj prihliadanie na spôsobilosť zabezpečiť dosiahnutie účelu trestného konania tak, aby bol zásah do osobnej slobody obvineného čo najmenší.

Na základe vyššie uvedených skutočností, prokurátor má za to, že dôvody väzby u obvineného S. S. a obvineného A. S. podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku spoločne naďalej trvajú a preto Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky navrhuje, aby zrušil napádané uznesenie Špecializovaného trestného súdu Pezinok, a súčasne zamietol žiadosti obvineného Ing. S. S. a A. S. o prepustenie z väzby na slobodu, nakoľko dôvody väzby naďalej trvajú.

K sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa vyjadrili obhajcovia obvinených.

JUDr. M. Š. k sťažnosti prokurátora uviedol, že odôvodnenie sťažnosti podanej prokurátorom obsahuje len všeobecné tvrdenia odkazujúce na spoločenský záujem, parafrázujúc vytrhnutý odsek z odôvodnenia uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bez konkrétneho obsahu.

Prokurátor však vôbec nevysvetlil konkrétne dôvody, ktoré majú viesť k ďalšiemu trvaniu väzby. Obmedzil sa v zásade na konštatovanie, že väzobné dôvody naďalej trvajú.

Predmetná sťažnosť sa javí ako abstraktná a neurčitá a dôvody v nej sú uvedené len formálne, bez argumentov, ktoré by sa zmieňovali o konkrétnych skutočnostiach odôvodňujúcich ďalšie trvanie kolúznej väzby.

Prokurátor ďalšie trvanie väzby odôvodňuje len verejným záujmom. Neuvádza žiadne konkrétne dôvody väzby a nešpecifikuje ani v čom spočíva verejný záujem. Skutočný verejný

záujem pritom nesmie nahrádzať dôvody väzby (tak ako to požaduje prokurátor). V tomto štádiu konania môže byť jediným dôvodom, prečo prokurátor trvá na ponechaní obvinených vo väzbe vo svojich dôsledkoch len donútenie obvinených k priznaniu, čo je v zjavnom rozpore so zásadou trestného konania i právami obvinených.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosť prokurátora ako nedôvodnú zamietol.

Obhajcovia JUDr. R. H. a JUDr. J. G. v úvode sťažnosti poukazujú na odôvodnenie sťažnosti prokurátora a uvádzajú, že dvojinštančnosť konania a ani vylúčenie dôkazu prvostupňovým súdom nie sú väzobnými dôvodmi. V doterajšom konaní nevyšiel najavo žiadny konkrétny dôkaz o tom, ako mali obvinení na svedkov pôsobiť, keďže z trestného konania takáto odôvodnená a reálna obava vôbec nevyplývala.

Z uvedeného odôvodnenia prokurátora vyplýva, že za nevyhnutné trvanie väzby považuje jej trvanie až do rozhodnutia odvolacieho súdu bez ohľadu na to, že neopisuje žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by ďalšie trvanie väzby u obvinených odôvodňovali, argumentuje iba všeobecným, abstraktným spôsobom o potrebe naplnenia verejného záujmu a potrestania páchatel'a.

Je nejasné, akým spôsobom má podľa prokurátora kolúzna väzba zabezpečiť výkon trestu odňatia slobody. Logickým výkladom je možné dospieť k záveru, že prokurátor nerešpektuje súdom konštatované dôvody väzby u obvinených.

Prokurátor rovnako nerešpektuje ani zásadu prezumpcie neviny, keďže z citovaného odôvodnenia vyplýva, že v každom prípade predpokladá odsudzujúci rozsudok na trest odňatia slobody obvinených a vôbec neráta s možnosťou oslobodzujúceho rozsudku.

Majú teda za to, že sťažnosť prokurátora je nedôvodná, keďže neuvádza žiadny konkrétny dôvod, ktorý by zakladal obavy z kolúzneho konania obvinených.

Navrhli, aby túto súd ako nedôvodnú zamietol.

JUDr. K. obhajca A. S. vo vyjadrení uviedol, že sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, jej obsah, považuje za nič nehovoriaci paškvil bez právnej relevancie.

Poukázal na to, že konanie dozorujúceho prokurátora je nezákonné, zaujaté voči jeho osobe, hraničiace z trestnej činnosti zneužívania právomoci verejného činiteľa.

Pre prokurátora osobná sloboda jednotlivca, ako jeden zo základov demokratickej spoločnosti, vôbec nič neznamená. Podľa jeho úvah sa väzba musí plynulo pretransformovať do trestu. Takéto úvahy sami o sebe odporujú charakteru väzby, ktorá nemôže nahrádzať trest a preto plní len preventívny charakter. V prípade A. S. má však väzba už bez ohľadu na odôvodnenie sťažnosti prokurátora, evidentne v súčasnom štádiu len represívny charakter.

Poukázal na neprimeranú dĺžku rozhodovania o väzbe, odcitoval rozhodnutie I. ÚS 220/04, III. ÚS 138/08, III. ÚS 126/05, III. ÚS 216/07, ktoré hovoria o dĺžke konania vo väzobných veciach a vyslovil názor, že vzhľadom na dlhotrvajúce konanie o sťažnosti prokurátora mal byť jeho klient už dávno prepustený z väzby na slobodu.

Navrhol preto sťažnosť prokurátora ako nedôvodnú zamietnuť.

Na základe podanej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým prokurátor podal sťažnosť ako i konanie týmto výrokom predchádzajúce a zistil, že sťažnosť prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky je **čiasťočne dôvodná**.

Z obsahu predloženého spisového materiálu Najvyšší súd Slovenskej republiky mal za preukázané, že obvinení boli do väzby vzatí 23. apríla 2013 o 15.30 hod. uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5 Tost 14/2013, z 23. apríla 2013 z dôvodov § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. zák. s tým, že do lehoty trvania väzby bola započítaná doba zadržania u Ing. S. S. od 15. apríla 2013 od 8.00 hod. do 17. apríla 2013 do 22.40 hod. a u A. S. od 15. apríla 2013 od 7.48 hod. do 17. apríla 2013 do 22.40 hod. O žiadostiach obvinených o prepustenie z väzby viackrát rozhodoval Špecializovaný trestný súd v Pezinku a Najvyšší súd Slovenskej republiky. V konaní

sa rozhodovalo aj o návrhu prokurátora na zmenu dôvodov väzby podľa ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. Návrh prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky na zmenu dôvodu väzby bol uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5 Tost 29/2013, z 19. septembra 2013 zamietnutý. K zmene dôvodov väzby u obvinených došlo až na základe rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Tost 4/2014, z 18. marca 2014, keď boli obvinení ponechaní vo väzbe len z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por.

3. decembra 2014 vyhlásil Špecializovaný trestný súd v Pezinku rozsudok, ktorým uznal obvinených Ing. S. S. a A. S. vinnými zo spáchania zločinu podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b/, ods. 3 Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., a to na skutkovom základe tam bližšie uvedenom. Za to bol obvinený Ing. S. S. odsúdený podľa § 333 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. z dôvodov § 36 písm. j/ Tr. zák. k trestu odňatia slobody vo výmere 7 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. súd zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Obvinený A. S. bol odsúdený podľa § 333 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. z dôvodov § 36 písm. j/ Tr. zák. k trestu odňatia slobody vo výmere 6 rokov, na výkon ktorého bol rovnako zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Po vyhlásení vyššie citovaného rozsudku Špecializovaného trestného súdu došlo k zmene postavenia obvinených, aj keď vzhľadom na to, že obvinení Ing. S. S. a A. S. podali proti vyhlásenému rozsudku odvolanie, rozsudok nenadobudol právoplatnosť. V danom prípade je potrebné vychádzať zo skutočnosti, že účelom väzby je zabezpečiť osoby obvinených pre trestné konanie a výkon trestu. Tieto skutočnosti vyplývajú z ustanovenia § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

Je potrebné k skutočnostiam uvedeným v sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a vyjadreniam obvinených prostredníctvom obhajcov v sťažnostiach uviesť, že kolúzne dôvody väzby tým, že bol vyhlásený rozsudok, pominuli. K argumentom prokurátora, že do právoplatnosti skončenia veci ešte môžu byť vykonané dôkazy, Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že tieto skutočnosti sami osebe neznamenajú, že obvinený bude na niekoho pôsobiť pri vykonávaní

dôkazov, resp. inak máriť objasňovanie skutočností závažných pre trestné konanie. Pri tzv. kolúznej väzbe Trestný poriadok podmieňuje možnosť vzatia obvineného do väzby alebo jej trvanie existenciou dôvodnej obavy z pôsobenia obvinených na svedkov, znalcov, spoluobvinených, alebo iného marenia objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie alebo iných ďalších konkrétnych skutočností. Výklad pojmu konkrétnych skutočností musí vychádzať zo skutkových okolností a dôkaznej situácie v konkrétnej trestnej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožňuje s vyjadreniami obvinených prostredníctvom svojich obhajcov, že všeobecné tvrdenia prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky odkazujúce na spoločenský záujem a verejný záujem bez ďalších konkrétnych skutočností odôvodňujúcich tzv. kolúznu väzbu, nestačia na to, aby obvinení boli ponechaní vo väzbe z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por.

Podľa § 79 ods. 2 Tr. por. policajt, prokurátor, sudca pre prípravné konanie a súd sú povinní skúmať v každom období trestného stíhania, či dôvody väzby trvajú, alebo či sa zmenili.

Povinnosť skúmať, či dôvody väzby trvajú alebo sa zmenili, vznikla aj Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky pri rozhodovaní o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, sp. zn. PK-2T 46/2013, z 11. novembra 2014.

Podľa § 302 ods. 2 Tr. por. pri rozhodovaní o väzbe majú právo zúčastniť sa neverejného zasadnutia aj prokurátor, obvinený a jeho obhajca a pri rozhodovaní o väzbe môže predseda senátu účasť týmto osobám umožniť.

Z horeuvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky vytýčil termín neverejného zasadnutia, o konaní ktorého upovedomil osoby uvedené v § 302 ods. 2 Tr. por.

Na neverejnom zasadnutí vypočul obvinených, umožnil prokurátorovi, obhajcom klásť obvineným otázky.

Na neverejnom zasadnutí predložil prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky informáciu o možnom protiprávnom konaní

Ing. S. S. z 8. decembra 2014 vo väzbe a poukázal na ďalšie možné protiprávne správanie obvineného vo väzbe, ktoré ale podlieha režimu utajovaného režimu, a preto ho na konaní neverejného zasadnutia nemohol predložiť.

Na nové skutočnosti uvedené zo strany prokurátora súd pri rozhodovaní o sťažnosti prokurátora neprihliadal, keďže tieto boli získané operatívnou činnosťou, obvinený Ing. S. S. ich namietol a súd žiadnym spôsobom nemohol preveriť ich hodnovernosť.

Na čo však treba poukázať je, že - ako zrejme zo spisového materiálu - voči Ing. S. S. boli vznesené aj ďalšie obvinenia, a to konkrétne pre obzvlášť závažný zločin podvodu spolupáchatelstvom podľa § 20, § 221 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák., pričom iné dve trestné konania sú voči nemu vedené už v štádiu súdneho konania - na Okresnom súde Trenčín sa koná o prečine výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. a na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku je vedené konanie pre trestný čin skrátania dane a poistného spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2, § 148 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006.

V súvislosti s A. S. možno uviesť, že tento už bol raz odsúdený za spáchaný trestný čin a tiež stíhaný za priestupok, a hoci ide o konania zahladené, uvedené má význam z pohľadu hodnotenia jeho osoby.

Z výpisu z REGOB je ďalej možné zistiť, že obaja obvinení majú na svoju osobu vedených niekoľko pasov. Ing. S. S. ich má mať spolu päť a A. S. štyri. K tomu treba navyše aj s poukazom na vyjadrenia oboch menovaných v rámci výsluchu na tunajšom súde uviesť, že ak by boli niektoré z uvedených pasov zo strany obvinených odovzdané, bol by tam taký záznam, ako je tomu pri občianskych preukazoch („skartovaný“ resp. obdobne).

V súvislosti s dôvodnou obavou, že by obvinení mohli utiecť alebo sa skrývať, aby sa tak vyhli trestnému stíhaniu príp. trestu sa nedá nezmieniť i ich negatívne povahové črty, keď sa títo mali správať agresívne (neprimerane) nielen pri páchaní stíhaných skutkov ale i na hlavnom pojednávaní.

Napokon bez významu s ohľadom na odôvodnenie existencie tzv. útekovej väzby nie je ani tá okolnosť, že obidvaja obvinení majú byť vo viacerých trestných veciach vypočúvaní ako svedkovia.

Všetky skôr uvedené skutočnosti treba potom podľa názoru najvyššieho súdu považovať za tie konkrétne skutočnosti, ktoré v danom prípade popri hroziacom vysokom treste odňatia slobody (či všeobecne zmenenom postavení obvinených po vyhlásení zatiaľ neprávoplatného prvostupňového rozsudku) dostatočným spôsobom odôvodňujú obavu z konania predpokladaného v ust. § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. u oboch obvinených.

Záverom treba zdôrazniť, že najvyšší súd sa tiež zaoberal možnosťou nahradenia väzby obvinených dohľadom probačného a mediačného úradníka, no dospel k takému záveru, že vzhľadom na osoby obvinených, povahu, závažnosť ako i iné okolnosti posudzovaného prípadu by účel väzby takýmto spôsobom nebolo možné zabezpečiť.

Najvyšší súd s poukazom na dôvody vyššie spomenuté preto rozhodol tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 10. decembra 2014

JUDr. Daniel H u d á k, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová